

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6157/2558

นายราช ฟังสันเทียะ โดยนางสาวประกอบ ฟังสันเทียะ ผู้เข้าเป็นคู่ความแทน กับพวกโจทก์ นางสาวสุพรรณ จันทร์บุญ กับพวกผู้ร้องสอด นายคำตัน จันทร์บุญ โดยนางสาวสุพรรณ จันทร์บุญ ผู้เข้าเป็นคู่ความแทน กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.พ.พ. มาตรา 1367, ป.พ.พ. มาตรา 1375, ป.วิ.พ. มาตรา 57, ป.ที่ดิน มาตรา 58 ทวิ

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่ดินพิพาทมีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี ตาม ป. ที่ดิน มาตรา 58 ทวิ นับแต่วันที่ 8 ตุลาคม 2519 โจทก์ที่ 1 ซื้อที่ดินพิพาทจาก ค. และเข้าครอบครองที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2525 ยังอยู่ภายในกำหนดเวลาห้ามโอนตามกฎหมาย มีผลทำให้การโอนที่ดินพิพาทเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 ป. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2522 ก่อนครบกำหนดห้ามโอน แต่ผู้ร้องสอดที่ 1 เพื่อยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของ ป. เพื่อกล่าวอ้างสิทธิที่ดินพิพาทในปี 2540 โดยก่อนหน้านั้นผู้ร้องสอดที่ 1 และทายาทของ ป. รวมทั้ง พ. ที่อ้างว่าครอบครองที่ดินพิพาทแทน ไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวอ้างสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทแต่ประการใด แสดงให้เห็นว่า ผู้ร้องสอดที่ 1 และทายาทของ ป. สละเจตนาครอบครองที่ดินพิพาทแล้ว เมื่อโจทก์ที่ 1 ยังครอบครองที่ดินพิพาทตลอดมาจนล่วงเลยระยะเวลาห้ามโอนต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลานานกว่า 10 ปี นับแต่ระยะเวลาห้ามโอนตามกฎหมายล่วงเลยไปแล้ว และโจทก์ที่ 1 เป็นผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินพิพาทตลอดมา การครอบครองที่ดินพิพาทของโจทก์ที่ 1 จึงเป็นการยึดถือโดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน ย่อมได้ซึ่งสิทธิครอบครองตาม ป.พ.พ. มาตรา 1367 นับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาห้ามโอน คือนับแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2529 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นการโต้แย้งสิทธิของ ป. และผู้ร้องสอดที่ 1 มีลักษณะเป็นการแย้งสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทแล้ว และกรณีดังกล่าวโจทก์ที่ 1 ไม่ได้ครอบครองแทน ป. หรือทายาทของ ป. จึงไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะการยึดถือไปยัง ป. หรือทายาท เมื่อผู้ร้องสอดที่ 1 ยื่นคำร้องสอดเข้ามาครั้งแรกเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 เกินกว่า 1 ปี นับแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2529 ที่โจทก์ที่ 1 แยกการครอบครอง ผู้ร้องสอดที่ 1 จึงไม่มีอำนาจร้องสอดหรือฟ้องโจทก์ที่ 1 ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1375 วรรคสอง

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสองฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้พิพากษาให้โจทก์ทั้งสองเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1225 ตำบลน้ำร้อน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ กับขับไล่จำเลยทั้งสองและบริวารออกไปจากที่ดิน ห้ามยุ่งเกี่ยวรบกวนการครอบครองในที่ดินอีกต่อไป และให้จำเลยที่ 1 โอนที่ดินดังกล่าวให้แก่โจทก์ทั้งสอง หากจำเลยที่ 1 ไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยที่ 1 ระหว่างพิจารณาโจทก์ที่ 1 ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ 2 และโจทก์ที่ 2 ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยทั้งสอง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตและให้จำหน่ายคดีเฉพาะโจทก์ที่ 2 กับจำเลยที่ 2 ออกจากสารบบความ จำเลยที่ 1 ให้การขอให้ยกฟ้อง ผู้ร้องสอดที่ 1 ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องสอดที่ 1 เข้ามาเป็นคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1) ผู้

ร้องสอดที่ 2 ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความขอให้บังคับผู้ร้องสอดที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกของนาง ปูนจตะเบียนโอนที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1225 เฉพาะส่วนที่ผู้ ร้องสอดที่ 2 ครอบครองให้แก่ผู้ร้องสอดที่ 2 หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทน การแสดงเจตนาของผู้ร้องสอดที่ 1 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องสอดที่ 2 เข้ามาเป็นคู่ความ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1) โจทก์ที่ 1 ยื่นคำให้การแก้คำร้องสอด ของผู้ร้องสอดที่ 1 ว่า ผู้ร้องสอดที่ 1 ถูกแย่งการครอบครองเมื่อพ้นกำหนดห้ามโอนเกินกว่า 1 ปี ย่อมหมดสิทธิฟ้องเอาคืนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1375 วรรคสอง จำเลยที่ 1 ยื่นคำให้การแก้คำร้องสอดของผู้ร้องสอดที่ 2 ขอให้ยกคำร้องสอดของผู้ร้องสอดที่ 2 ผู้ร้องสอดที่ 1 ยื่นคำให้การแก้คำร้องสอดของผู้ร้องสอดที่ 2 ขอให้ยกคำร้องสอดของผู้ร้องสอดที่ 2 ศาลชั้นต้น พิพากษาให้โจทก์ที่ 1 และผู้ร้องสอดที่ 2 พร้อมบริวารออกไปจากที่ดินตาม หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1225 ตำบลน้ำร้อน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัด เพชรบูรณ์ ห้ามยุ่งเกี่ยวรบกวนการครอบครองที่ดินอีกต่อไป กับให้ร่วมกันส่งคืน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) ดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องสอดที่ 1 ให้ยกฟ้องของโจทก์ที่ 1 และยกคำร้องสอดของผู้ร้องสอดที่ 2 ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์ที่ 1 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ภาค 6 พิพากษาแก้เป็นว่า โจทก์ที่ 1 เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตาม หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1225 ตำบลน้ำร้อน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัด เพชรบูรณ์ เฉพาะส่วนที่ดินเนื้อที่ 26 ไร่ 1 งาน 76 ตารางวา ตามแนวเขตเส้นสีเขียวในแผนที่ พินาต ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษานี้ ห้ามมิให้จำเลยที่ 1 เข้าเกี่ยวข้องรบกวน การครอบครองที่ดินดังกล่าว ยกคำร้องสอดของผู้ร้องสอดที่ 1 ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาล ระหว่างโจทก์ที่ 1 กับผู้ร้องสอดที่ 1 ให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ในชั้นโจทก์ที่ 1 ฎีกาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 ยกคำสั่ง ศาลชั้นต้นที่ให้แจ้งวันนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 แก่ผู้ร้องสอดที่ 1 ทราบโดยวิธี ปิดประกาศไว้ที่หน้าศาล โจทก์ที่ 1 ถึงแก่ความตายนางสาวประกอบ ทายาทของโจทก์ที่ 1 ยื่น คำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน ศาลฎีกาอนุญาต ระหว่างศาลชั้นต้นพิจารณาคำร้องขอดำเนินคดี อย่างคนอนาถาชั้นฎีกาของผู้ร้องสอดที่ 1 จำเลยที่ 1 ถึงแก่ความตาย นางสาวสุพรรณ (ผู้ร้องสอดที่ 1) ซึ่งเป็นทายาท ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต ผู้ร้องสอดที่ 1 ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังยุติในเบื้องต้นว่า โจทก์ที่ 1 ครอบครองทำประโยชน์ที่ดิน พินาต เนื้อที่ 26 ไร่ 1 งาน 76 ตารางวา ตามแนวเขตเส้นสีเขียวในแผนที่พินาต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1225 ตำบลน้ำร้อน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีชื่อนางปูน มารดาผู้ร้องสอดที่ 1 เป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ นางปูนหรือ ปูนอยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยที่ 1 โดยมีได้จดทะเบียนสมรส มีบุตรด้วยกัน 3 คน คือ ผู้ร้องสอดที่ 1 นางสาวทองยูน และนางสาวสงกรานต์ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2522 นางปูนหรือปูนถึงแก่ความตาย ผู้ร้องสอดที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของนางปูนหรือปูนตามคำสั่งศาลจังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2540 ตามสำเนาคำสั่ง มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องสอดที่ 1 ว่า ผู้ร้องสอดที่ 1 ฟ้องเอาคืนซึ่งการครอบครองที่ดินพินาตเกิน 1 ปี หรือไม่ ผู้ร้องสอดที่ 1 ฎีกาอ้างว่า ที่ดินพินาตมี ข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี ทางราชการออกเอกสารสิทธิแก่นางปูนวันที่ 8 ตุลาคม 2519 ครบกำหนด 10 ปี วันที่ 8 ตุลาคม 2529 โจทก์ที่ 1 ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพินาต วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2525 ยังอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาห้ามโอน สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพินาตของ

โจทก์ที่ 1 จึงมีวัตถุประสงค์ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย และไม่ได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นโมฆะ ทำให้โจทก์ที่ 1 ไม่ได้สิทธิครอบครองที่ดินพิพาทมาตั้งแต่ต้นไม่ว่าจะครอบครองนานเท่าใด ก็ไม่มีสิทธิครอบครองและเป็นการครอบครองแทนนางปุ่นหรือปุ่นหรือทายาท หากโจทก์ที่ 1 จะเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือเพื่อตน จะต้องบอกกล่าวไปยังนางปุ่นหรือปุ่นหรือทายาท แต่โจทก์ที่ 1 ไม่ได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงลักษณะการยึดถือเพื่อตนไปยังนางปุ่นหรือปุ่นหรือทายาทนั้น เห็นว่า ที่ดินพิพาทมีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 58 ทวิ นับแต่วันที่ 8 ตุลาคม 2519 โจทก์ที่ 1 ซื้อที่ดินพิพาทจากนายคำตัน และเข้าครอบครองที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2525 ยังอยู่ภายในกำหนดเวลาห้ามโอนตามกฎหมาย มีผลทำให้การโอนที่ดินพิพาทเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 นางปุ่นหรือปุ่นถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2522 ก่อนครบกำหนดห้ามโอน แต่ผู้ร้องสอดที่ 1 เพื่อยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของนางปุ่นหรือปุ่น เพื่อกล่าวอ้างสิทธิที่ดินพิพาทในปี 2540 โดยก่อนหน้านั้นผู้ร้องสอดที่ 1 และทายาทของนางปุ่นหรือปุ่น รวมทั้งนายพูล ที่อ้างว่าครอบครองที่ดินพิพาทแทนไม่เคยเข้าไปยุ่งเกี่ยวอ้างสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท แต่ประการใด แสดงให้เห็นว่า ผู้ร้องสอดที่ 1 และทายาทของนางปุ่นหรือปุ่น สละเจตนาครอบครองที่ดินพิพาทแล้ว เมื่อโจทก์ที่ 1 ยังครอบครองที่ดินพิพาทตลอดมาจนล่วงเลยระยะเวลาห้ามโอนต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลานานกว่า 10 ปี นับแต่ระยะเวลาห้ามโอนตามกฎหมายล่วงเลยไปแล้ว และโจทก์ที่ 1 เป็นผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินพิพาทตลอดมาตามใบเสร็จรับเงินภาษีบำรุงท้องที่ การครอบครองที่ดินพิพาทของโจทก์ที่ 1 จึงเป็นการยึดถือโดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน ย่อมได้ซึ่งสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1367 นับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาห้ามโอน คือนับแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2529 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นการโต้แย้งสิทธิของนางปุ่นหรือปุ่น และผู้ร้องสอดที่ 1 มีลักษณะเป็นการแย่งสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทแล้ว และกรณีดังกล่าวโจทก์ที่ 1 มิได้ครอบครองแทนนางปุ่นหรือปุ่นหรือทายาทของนางปุ่นหรือปุ่นจึงไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะการยึดถือไปยังนางปุ่นหรือปุ่นหรือทายาท เมื่อผู้ร้องสอดที่ 1 ยื่นคำร้องสอดเข้ามาครั้งแรกเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 เกินกว่า 1 ปี นับแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2529 ที่โจทก์ที่ 1 แย่งการครอบครอง ผู้ร้องสอดที่ 1 จึงไม่มีอำนาจร้องสอดหรือฟ้องโจทก์ที่ 1 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1375 วรรคสอง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้ร้องสอดที่ 1 ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

วาส ลักษณะเลิศกุล · ขำนาญ รวิวรรณพงษ์ · พิชัย นิลทองคำ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6157/2558>